

**Χαιρετισμός Βίκτωρ Ισαάκ Ελιέζερ, Γ.Γ. του ΚΙΣΕ,
στην εκδήλωση με τη Φάνια Οζ Σαλτσμπέργκερ**

Αθήνα 9/5/2019, Μουσείο Θεοχαράκη

*Αξιότιμη κ. Πρέσβη του Ισραήλ Ιριτ Βεν Αμπα,
Κυρία Νίλι Οζ, σύζυγε και σύντροφε του Αμος,
Αγαπητή Φάνια Οζ Σαλτσμπέργκερ,
Κύριε πρόεδρε του Ιδρύματος Θεοχαράκη,
Κύριε Αντιπρόεδρε του ΚΙΣΕ
Κύριε Πρόεδρε του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος*

Φίλοι και φίλες του Αμος και της Φανιας,

Σας μεταφέρω τους θερμούς χαιρετισμούς του προέδρου του ΚΙΣΕ Δαυίδ Σαλιέλ, ο οποίος δεν μπόρεσε να είναι κοντά μας σήμερα.

Την Παρασκευή 28 Δεκεμβρίου 2018, ο Αμος Οζ, ο κοσμοπολίτης διανοούμενος, ο στρατιώτης του πολέμου «Των έξη ημερών το 1967» και του πολέμου του «Γιομ Κιπουρ 1972», ο αγωνιστής της ειρήνης, έφυγε από τη ζωή αφήνοντας πίσω του μια μεγάλη λογοτεχνική, φιλοσοφική και πολιτική κληρονομιά στο λαό του και σε ολόκληρο τον κόσμο.

Μια συνάντηση στις Βρυξέλλες, του Αντιπροέδρου του ΚΙΣ κ. Αλμπάλα με την Φανια Οζ Σαλτσμπέργκερ, συνέβαλλε στο να έχουμε κοντά μας απόψε τη Φάνια και την μητέρα της, τις οποίες καλωσορίζουμε στην Αθήνα.

Επιτρέψτε μου στο σημείο αυτό να διαβάσω ένα απόσπασμα από το βιβλίο «Οι Εβραίοι και οι λέξεις», στο οποίο η Φάνια και ο Αμος περιγράφουν και στοιχειοθετούν την σχέση των Εβραίων με το Θεό.

«Εβραία γιαγιά περπατάει στην ακροθαλασσιά με το λατρεμένο της εγγόνι όταν ξαφνικά ένα τεράστιο κύμα καταπίνει το αγόρι κάτω απ' την επιφάνεια του νερού. 'Μεγαλοδύναμε Θεέ', αναφωνεί η γιαγιά, 'γιατί μου το κάνεις αυτό; Ολη μου τη ζωή υπέφερα, την πίστη μου όμως δεν την έχασα. Ντροπή σου!' Ούτε ένα λεπτό αργότερα, ένα επόμενο τεράστιο κύμα επιστρέφει το παιδί ασφαλές στην αγκαλιά της. 'Μεγαλοδύναμε Θεέ', λέει τότε εκείνη, 'πολύ ευγενικό εκ μέρους σου, αλλά δεν βλέπω το καπελάκι του'. ...

Σε ένα πρώτο επίπεδο, το θέμα του ανεκδότη είναι το πρότυπο της Εβραίας γιαγιάς, η οποία είναι κατ' ουσία μια γενναία διπλή δόση Εβραίας μητέρας. Με ότι συνεπάγεται αυτό.... Η γιαγιά είναι προκλητική, θρασύτατη, φορτώνει τον συνομιλητή της με ενοχές και επιπλέον παραμένει μέχρι τέλους σχολαστική, ακόμα και όταν αυτός ο συνομιλητής είναι ο ίδιος ο Δημιουργός των Πάντων. Όμορφα. Περιμένετε όμως, το πράγμα δεν τελειώνει εδώ.

Που είναι ο Θεός στην όλη ιστορία; Ενδεχομένως και πουθενά. Ενδεχομένως πρόκειται για μια ιστορία δύο κυμάτων, της γιαγιάς και του εγγονού της. Αν, όμως, υποθέσουμε ότι η παντογνώστρια Θεότητα έστειλε πράγματι τα δύο κύματα, τότε μας φαίνεται, και συγχωρέστε μας, μάλλον αδύναμος. Τι είχε δηλαδή κατά νου; Ένας ορθόδοξος απολογητής θα έσπευδε να μας εξηγήσει ότι πιθανότατα ο Θεός δοκίμαζε τη γιαγιά. Σε εμάς τους αιρετικούς, φαίνεται πιο πιθανό η γιαγιά να δοκίμαζε τον Θεό....

Αντίθετα με τους περισσότερους πιστούς στην πλειοψηφία των θρησκειών, η γιαγιά μας δεν ταυτίζει την πίστη με το δέος. Αντιμετωπίζει τον Κύριο των Δυνάμεων με μια υγιή δόση χουτσπά. Σχολαστική και σφιχτοχέρα, αγενής και θρασύτατη, είναι παρ' όλα αυτά υπέροχη μέσα την πραγματιστική της αφοσίωση. Αλλά αφοσίωση σε ποιόν ακριβώς; Στο Θεό ή στον εγγονό;

Πιστέψετε μας, δεν θα θέλατε να θέσετε αντιμέτωπες τις δύο συγκεκριμένες λατρείες. Στην πραγματικότητα, ούτε ο ίδιος ο Θεός δεν θα 'θελε να ξέρει. Και μιας και γνωρίζουμε τη γιαγιά προσωπικά, μπορούμε να σας αποκαλύψουμε ότι μόλις τελείωσε επισήμως το ανέκδοτο, ο Μεγαλοδύναμος επέστρεψε το καπέλο με συνοπτικές διαδικασίες.

Γιατί όπως προσπαθήσαμε να κάνουμε αντιληπτό από το κείμενο μας, ενώ αναρίθμητες γενιές Εβραίων πίστευαν απόλυτα ότι χωρίς το Θεό δεν θα αποκτούσαν εγγόνια, ήξεραν επίσης, βαθιά στις καρδιές τους, ότι χωρίς εγγόνια δεν θα επιβίωνε και ο Θεός....

Οι Εβραίοι έχουν αποκτήσει μια μακρά κληρονομιά γέλιου, παρακείμενη στην επίσης μακρά κληρονομιά δακρύων. Η αδιαμφισβήτητη εβραϊκή παράδοση γλυκόπικρης αυτοκριτικής, που συχνά φθάνει στο σημείο της αυτομαστίγωσης, έχει αποδειχθεί πραγματικά αξιόπιστο εργαλείο επιβίωσης μέσα σ' ένα εχθρικό κόσμο. Και μιας και το γέλιο, το κλάμα και η αυτοκριτική είναι πάντοτε εκφάνσεις λεκτικές, βρήκαν εύκολα το δρόμο τους μέσα στο πανάρχαιο εβραϊκό έθος της αμφισβήτησης των πάντων και της διαφωνίας με τους πάντες: με τον εαυτό, τους φίλους, τους εχθρούς, πολύ συχνά και με τον ίδιο τον Θεό.»

Φάνια,

σε ευχαριστούμε που ήρθες στην Αθήνα απόψε, και θέλω να σου πω ότι σήμερα νοιώθουμε ότι είναι και ο Άμος μαζί μας.

Σήμερα το Ισραήλ γιορτάζει τα 71 χρόνια από την ίδρυσή του, και από εδώ, από την Αθήνα, ευχόμαστε στον λαό του Ισραήλ ειρήνη και ευημερία.

Αγαπητοί φίλοι,

εκ μέρους του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος, σας ευχαριστώ που είστε εδώ.